

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับบริการ และกิจกรรมที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง จัดขึ้นในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความต้องการของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับบริการของห้องสมุด เพื่อที่จะได้ทราบว่าผู้ใช้มีความต้องการบริการ และกิจกรรมของห้องสมุดในด้านใดบ้าง และมีความต้องการบริการเหล่านั้นในระดับใด

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 7 คณะ คือคณะนิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 1,071 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะคำถามทั้งแบบเฉพาะเจาะจงให้ตอบ และแบบเปิดโอกาสให้เลือกตอบโดยเสรี แบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง แบ่งเป็น 4 ตอน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืนครบทั้ง 14 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษามัธยมศึกษาชั้นรวมทั้งสิ้น 857 ชุด ในระยะเวลา 5 สัปดาห์

สรุปผลการวิจัย

1. อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 28.5 เข้าใช้ห้องสมุดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง จำนวนรองลงมาของอาจารย์ทุกคณะร้อยละ 21.2 ใช้ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และจำนวนน้อยที่สุดของทุกคณะร้อยละ 2.6 เข้าใช้เกือบทุกวัน ส่วนนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 65.0 เข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และมีนักศึกษาจำนวนรวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุด เข้าใช้เมื่อจำเป็นจริง ๆ และระยะเวลาว่าง

ในการเข้าใช้ห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาเหมือนกัน คืออยู่ในระดับปานกลาง สำหรับระยะเวลาการเข้าใช้ห้องสมุดของอาจารย์ และนักศึกษาเหมือนกันคือ เข้าใช้ห้องสมุดในช่วงวันธรรมดา ตั้งแต่เวลา 8.30 - 12.00 น. ซึ่งเป็นอาจารย์และนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ จำนวนสูงสุดร้อยละ 83.3 และ 59.0 ตามลำดับ แต่ก็มีอาจารย์คณะต่าง ๆ บางส่วนไม่เข้าใช้ห้องสมุดมากเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลต่าง ๆ อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะ ร้อยละ 51.6 ไม่เข้าใช้ห้องสมุดมากเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีหนังสือที่ต้องการใช้ จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 41.7 ไม่เข้าใช้โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากมีนักศึกษาไปใช้มากไม่สะดวกในการใช้

2. อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 56.9 มาใช้ห้องสมุดก็เพื่อการค้นคว้าและวิจัย จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 56.3 มาใช้เพื่อยืมหนังสือที่สนใจไปอ่านที่บ้าน ส่วนนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 67.0 มาใช้ห้องสมุดก็เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีในห้องสมุด จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 54.1 มาใช้ห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือที่สนใจไปอ่านที่บ้านเช่นเดียวกัน ซึ่งสรุปได้ว่าอาจารย์และนักศึกษา เป็นจำนวนมากมาใช้ห้องสมุดก็เพื่อค้นคว้าและวิจัย เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีในห้องสมุด หรือขอยืมกลับไปอ่านที่บ้าน หนังสือที่อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 31.8 ต้องการใช้ คือ หนังสือที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศาสตร์ จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 30.5 ต้องการใช้น้ำดื่มที่ส่งเสริมอาชีพของตนเอง ส่วนนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 33.0 ต้องการใช้น้ำดื่มที่เกี่ยวกับวิชาความรู้ทั่วไป จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 24.7 ต้องการใช้น้ำดื่มประเภทสารคดีทั่วไป

3. อาจารย์ที่เข้าใช้ห้องสมุดมีจุดประสงค์ต่าง ๆ ในการอ่านหนังสือ อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะ ร้อยละ 86.1 อ่านเพื่อการค้นคว้าในการเขียนตำราเรียน จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 66.2 อ่านเพื่อเตรียมการสอน ส่วนนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 75.1 มีจุดประสงค์ในการอ่านเพื่อหาความรู้ทั่วไป จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 66.3 อ่านเพื่อความก้าวหน้าในการเรียน และนักศึกษาจำนวนรวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4 อ่านเพื่อพัฒนาความคิด และอาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะ

ร้อยละ 71.5 เลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อจากเลือกหนังสืออ่านอันับรองลงมา ร้อยละ 58.9 คือเลือกอ่านตามวิชาที่สอนหรือรับผิดชอบ ส่วนนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 75.6 เลือกหนังสืออ่านด้วยตนเองเช่นเดียวกัน จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 24.1 เลือกอ่านตามคำแนะนำของเพื่อน และนักศึกษารวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.4 เลือกหนังสืออ่านโดยดูจากเนื้อหาในหนังสือ เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และศึกษาศาสตร์ เพียง 2 คณะเท่านั้น

4. หนังสือและสิ่งพิมพ์ที่อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 25.8 มีความเห็นว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ให้ประโยชน์มากที่สุด คือ หนังสือวิชาการ จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 22.5 เห็นว่าหนังสือวารสารให้ประโยชน์มากที่สุด และอาจารย์รวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 1.3 เห็นว่าหนังสือปกอ่อนให้ประโยชน์มากที่สุด และนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 46.3 มีความเห็นพ้องตรงกันว่าสิ่งพิมพ์ในท้องสมุคที่ให้ประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด คือ หนังสือวิชาการเช่นเดียวกัน จำนวนรองลงมาของนักศึกษาทุกคณะร้อยละ 24.7 เห็นว่าหนังสือพิมพ์ให้ประโยชน์มากที่สุด และนักศึกษารวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุดในจำนวนที่เท่ากันร้อยละ 0.3 มีความเห็นว่าหนังสือตำราต่าง ๆ ที่แปลจากต่างประเทศและนิตยสารเป็นหนังสือประเภทที่ให้ประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด เป็นนักศึกษาคณะนิติศาสตร์เพียงคณะเดียวที่มีความเห็นเช่นนี้

5. อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 25.2 เลือกอ่านภาษาอังกฤษโดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากไม่มีหนังสือภาษาไทย จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 14.6 อ่านภาษาอังกฤษเพราะมีความเห็นว่าตำราที่ดีส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ และอาจารย์รวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.7 เลือกอ่านภาษาไทย โดยให้เหตุผลว่าพอจะหาได้บ้าง ส่วนนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 49.3 เลือกอ่านภาษาไทยเนื่องจากเข้าใจได้ง่าย จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 9.7 เลือกอ่านภาษาอังกฤษ เพราะภาษาไทยไม่มี

6. อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 64.9 ใช้วิธีเลือกหนังสืออ่านโดยดูจากหัวเรื่องที่ต้องการจำนวนรองลงมาของทุกคณะ ร้อยละ 13.9 เลือกหนังสืออ่านโดยดู

จากข้อผู้แต่ง และอาจารย์จำนวนรวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.7 ตามหมวด
ต่าง ๆ และนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 66.0 ใช้วิธีเลือกหนังสืออ่านโดยดู
จากหัวเรื่องที่ต้องการเช่นเดียวกัน จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 23.3 ดูจากชื่อ
หนังสือว่าน่าสนใจเพียงใด และนักศึกษาจำนวนรวมทุกคณะจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.4
เลือกหนังสืออ่านโดยดูจากภาพประกอบ

7. อาจารย์จำนวนสูงสุดของทุกคณะร้อยละ 64.9 ใช้ค้นหาหนังสือก็คือดูจากบัตร
รายการ จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 19.2 ดูจากชั้นหนังสือ ส่วนนักศึกษาจำนวน
สูงสุดของทุกคณะร้อยละ 54.9 ค้นหาหนังสือที่ต้องการโดยดูจากบัตรรายการเช่นเดียวกัน
จำนวนรองลงมาของทุกคณะร้อยละ 34.6 ดูจากชั้นหนังสือ และนักศึกษารวมทุกคณะจำนวน
น้อยที่สุด ร้อยละ 1.0 ค้นหาหนังสือโดยดูตามหมวด ทั้งอาจารย์และนักศึกษาจำนวนสูงสุด
ของทุกคณะสามารถหาหนังสือที่ต้องการได้บ้างไม่ไ้บ้าง

8. ในค่านสภาพของห้องสมุดและการใช้ห้องสมุด อาจารย์โดยเฉลี่ยมีความ
สะดวกมาก ในการเดินทางมาใช้ห้องสมุด ส่วนนักศึกษามีความสะดวกปานกลาง อาจารย์
และนักศึกษามีความเห็นว่าห้องสมุดมีความกว้างปานกลาง และการแบ่งสัดส่วนเนื้อที่ใน
ห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนในเรื่องแสงสว่างภายใน การถ่าย
เทอากาศและเสียงรบกวนในห้องสมุด ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสม
ปานกลาง อาจารย์มีความเห็นว่าห้องสมุดมีความสะอาดปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความ
เห็นว่ามีความสะอาดมาก ในเรื่องเกี่ยวกับป้ายบอกทิศทางในห้องสมุดและการตกแต่งห้อง
สมุดให้น่าดู และชวนให้เข้าใช้ อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง
ส่วนในเรื่องความสะอาดของห้องน้ำในห้องสมุด อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อย ส่วน
นักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

9. อาจารย์และนักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ ในห้องสมุด
มีความพอเพียงน้อย และมีความเห็นว่า การจัดโต๊ะเก้าอี้แบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความทันสมัย
ของครุภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง อาจารย์และนักศึกษามีความ
พอใจในระดับปานกลางสำหรับครุภัณฑ์ต่อไปนี้คือ ชั้นวางวารสารและนิตยสาร ตู้เก็บกฤตภาค
และจุลสาร ตู้บัตรรายการ แผ่นป้ายหรือตู้สำหรับจัดนิทรรศการในห้องสมุด

10. สำหรับหนังสือและสิ่งพิมพ์นั้น อาจารย์โดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าหนังสือ ในห้องสมุดตรงกับความต้องการของผู้ใช้น้อย ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าตรงกับความต้องการของผู้ใช้ปานกลาง ส่วนในเรื่องความเหมาะสมในเรื่องจำนวนหนังสือจอง จำนวนวารสารและหนังสือพิมพ์ที่ทางห้องสมุดจัดไว้ให้บริการมีความเหมาะสมน้อย สำหรับความเป็นระเบียบในการจัดเรียงหนังสือบนชั้น อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง อาจารย์มีความเห็นว่าการที่ห้องสมุดใช้วิธีแยกหนังสือออกตามระดับชั้นมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก และในเรื่องความเหมาะสมของบัตรรายการ ในการช่วยค้นหาสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด อาจารย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมากเช่นเดียวกัน อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดน้อย

11. โดยเฉลี่ยอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่า ความเหมาะสมของกฎเกณฑ์ และระเบียบของห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนในเรื่องความเหมาะสมของระเบียบการยืมหนังสือออกจากห้องสมุด อาจารย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าระเบียบการยืมหนังสือจองออกจากห้องสมุด และจำนวนเล่มที่ทางห้องสมุดกำหนดให้อาจารย์และนักศึกษาคณะหนึ่ง ๆ ยืมออกได้ มีความเหมาะสมปานกลาง อาจารย์มีความเห็นว่าการที่ไม่คิดค่าปรับจากอาจารย์ที่ยืมหนังสือไปเกินกำหนดมีความเหมาะสมปานกลาง นักศึกษาก็มีความเห็นว่าอัตราค่าปรับหนังสือทั่วไป และหนังสือจองที่เกินกำหนดมีความเหมาะสมปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนในเรื่องการที่อนุญาตให้อาจารย์ยืมหนังสืออ้างอิงออกจากห้องสมุดได้นั้น อาจารย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความพอใจอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องบริการและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต่อไปนี้ คือ บริการตอบคำถามเพื่อช่วยการค้นคว้า การให้บริการของประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด การให้บริการของวิทยากรห้องสมุด ความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ส่วนในเรื่องความเป็นกันเองของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด อาจารย์มีความพอใจปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความพอใจน้อย อาจารย์มีความพอใจในการจัดให้มีแผนกหนังสือจองมาก และมีความเห็นว่าการติดต่อกับอาจารย์เป็นประจำทุกเดือน

ของแผนหนังสือจอง เพื่อขอทราบรายชื่อหนังสืออ่านประกอบมีความเหมาะสมมากเช่นเดียวกัน ส่วนนักศึกษาที่มีความเห็นว่าการอำนวยความสะดวกในการให้บริการของแผนวารสารในปัจจุบัน มีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนในเรื่องความถี่ในการใช้สัปดาห์ต้นวัสดุประกอบการเรียน และสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด และอาจารย์มีความเห็นว่าคุณเหมาะสมในเรื่องการจัดบริการในคานต่าง ๆ ที่ทางแผนกจัดหาจัดไว้ให้แก่วิชาที่มีความเหมาะสมน้อย ส่วนนักศึกษาที่มีความเห็นว่าคุณเหมาะสมปานกลาง อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นในเรื่องเวลาเปิด-ปิดทำการของห้องสมุดว่าคุณเหมาะสมปานกลาง เช่นเดียวกัน นอกจากนี้นักศึกษายังมีความต้องการให้ห้องสมุดแนะนำการอ่านอยู่ในระดับปานกลางด้วย ส่วนในเรื่องความเหมาะสมของห้องสมุด ในการที่จะใช้เป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น อาจารย์มีความเห็นว่าคุณเหมาะสมปานกลาง ส่วนนักศึกษาที่มีความเห็นว่าคุณเหมาะสมมาก

12. สำหรับกิจกรรมของห้องสมุดพอสรุปได้ว่า อาจารย์โดยเฉลี่ยมีความพอใจในการจัดฉายภาพยนตร์เพื่อการบันเทิงน้อย ส่วนนักศึกษาที่มีความพอใจปานกลาง ส่วนในเรื่อง การจัดฉายภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจนั้น อาจารย์และนักศึกษามีความพอใจปานกลาง นอกจากนี้อาจารย์ยังมีความพอใจในเรื่องการจัดฉายภาพยนตร์ประกอบการสอนในระดับปานกลางอีกด้วย ส่วนในเรื่องการจัดนิทรรศการ ในโอกาสที่เหมาะสมทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความพอใจปานกลาง

13. อาจารย์และนักศึกษาโดยเฉลี่ย ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการจัดฉายภาพยนตร์เพื่อการบันเทิงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดฉายภาพยนตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ อาจารย์มีความต้องการปานกลาง แต่นักศึกษามีความต้องการมาก ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความต้องการให้จัดฉายภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจมาก นอกจากนี้อาจารย์ยังมีความต้องการให้จัดฉายภาพยนตร์ประกอบการสอนมากอีกด้วย และในเรื่องการจัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม อาจารย์มีความต้องการปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความต้องการมาก และทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความต้องการให้มีการจัดอภิปรายทางวิชาการมาก ส่วนการจัดอภิปรายในโอกาสที่เหมาะสมอาจารย์มีความต้องการมาก ส่วนนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะของงานวิจัยของบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ทำการวิจัยไว้ในหัวข้อที่คล้ายคลึงกับการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไป จึงจะได้ชี้ให้เห็นรายละเอียดในบางข้อดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยของงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้แก่
  - 1.1 จำนวนโต๊ะเก้าอี้ มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด
  - 1.2 จำนวนหนังสือและวารสารมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้ชั้นน้อย
  - 1.3 หนังสือในห้องสมุดตรงกับความต้องการของผู้ใช้ชั้นน้อย

และส่วนใหญ่จะเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนโต๊ะเก้าอี้ให้เพียงพอ เพิ่มจำนวนหนังสือและวารสาร เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ จัดหาหนังสือให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ทุกสาขาวิชา ขยายเวลาเปิดปิดห้องสมุด และปรับปรุงกิจกรรมนันทนาการของเจ้าหน้าที่เป็นต้น
2. ปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน นับแต่อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ดังนั้นสิ่งที่ เป็นข้อเสนอแนะในงานวิจัยของวัลลภา กานต์ประภา เรื่องปัญหาความต้องการ การบริการตลอดจนทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อห้องสมุด เป็นสิ่งที่ห้องสมุดในปัจจุบันมีพร้อมอยู่แล้ว ดัง เหล่านี้ได้แก่ เครื่องถ่ายเอกสาร สำหรับให้บริการแก่นักศึกษา เคาน์เตอร์รับจ่ายที่กว้างขวาง เก้าอี้แบบต่าง ๆ ติดเครื่องปรับอากาศ จัดแยกหนังสือไว้ตามระดับชั้นและการเพิ่มหนังสือภาษาไทยทางค่านวิชาการให้มากขึ้น ในปัจจุบันพบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ เป็นหนังสือภาษาไทย 40,094 เล่ม และหนังสือภาษาต่างประเทศ 32,881 เล่ม¹ และข้อเสนอแนะบาง เรื่องในงานวิจัย

---

¹"รายงานของแผนกประชาสัมพันธ์และสถิติสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง," (อักษราเนา).

เรื่อง เติมก็ เป็นสิ่งที่แตกต่างไปบ้าง เล็กน้อยจากการวิจัยครั้งนี้ เช่นในเรื่องเสียงรบกวน ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ห้องสมุดในปัจจุบันไม่มีปัญหา ในเรื่องเสียงรบกวนจากภายนอกแล้ว เนื่องจากมีอาคารสถานที่ที่มีคิซึกกว้างขวาง แต่ ยังคงมีเสียงรบกวนภายใน ซึ่งทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่ามีเหมาะสม ปานกลาง ส่วนในเรื่องการหาหนังสือที่ต้องการนั้น จากการวิจัยครั้งก่อนของ วัลลภา กานต์ประภา พบว่านักศึกษาหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ แต่การวิจัยครั้งนี้พบว่าอาจารย์ และนักศึกษาสามารถหาหนังสือได้บ้างไม่ได้บ้าง และในขณะที่เดียวกันข้อเสนอแนะใน บางเรื่องซึ่ง เคยพบอยู่ในงานวิจัยของ วัลลภา กานต์ประภา เรื่อง เติมนั้น และยังคงพบ อยู่ในงานวิจัยครั้งนี้ก็คือ เรื่องกิจกรรมการตลาดของเจ้าหน้าที่ ควรปรับปรุงให้สุภาพ ควร เพิ่มโต๊ะเก้าอี้ให้มากพอกับนักศึกษา ควร เพิ่มจำนวนหนังสือทุกประเภทให้มากพอกับจำนวน นักศึกษา และควรให้เจ้าหน้าที่ช่วยบริการแนะนำตอบคำถามข้อข้องใจให้มากขึ้นซึ่งในเรื่อง ที่นั่งอ่านและจำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษานั้น ถึงแม้จะมีสถานที่ที่กว้างขวาง กว่าเดิม และจำนวนหนังสือมากขึ้นก็ยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนนักศึกษามาก ขึ้นกว่าเดิมในทุก ๆ ปี และถ้าได้ก่อสร้างอาคารห้องสมุดออกไปอีกทั้ง 2 ข้าง ตาม โครงการแล้ว² ก็จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องเหล่านี้ลงได้บ้าง ซึ่งก็ตรงกับข้อเสนอแนะ ของอาจารย์และนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ให้ขยายและก่อสร้างอาคารห้องสมุดออกไป อีก ส่วนในเรื่องกิจกรรมการตลาดของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องปรับปรุงอยู่ตลอด ไป เนื่องจากเจ้าหน้าที่ต้องให้บริการแก่นักศึกษาเป็นจำนวนมาก ความขัดแย้งก็คง เกิด ขึ้นบ้าง ซึ่งจากการสำรวจพบว่าอาจารย์มีความพอใจในความเป็นกันเองของเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความพอใจน้อย จากการวิจัยพบว่าอาจารย์มีความถี่ ในการเข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่านักศึกษา คือเข้าใช้อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

²โครงการจัดตั้งสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง, " (อัครสำเนา)

จึงไม่ค่อยได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมากเท่านักศึกษา นอกจากนี้ข้อเสนอแนะของอาจารย์บางเรื่องก็เป็นสิ่งที่ห้องสมุดกำลังจัดทำอยู่ คือการให้คิดเครื่องปรับอากาศ ชั้น 4 - 5 ค่าย ซึ่งในปัจจุบันคิดเครื่องปรับอากาศเฉพาะ ชั้น 1 - 3 เท่านั้น และนักศึกษาได้เสนอแนะในเรื่องนี้ว่าไม่ควรให้เครื่องปรับอากาศเสียเป็นเวลานาน ๆ

3. จากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพห้องสมุด ปรากฏว่าผู้ให้ทั้ง 2 ประเภทมีความเห็นว่าสภาพโดยทั่วไปของห้องสมุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในเรื่องการเดินทางมาใช้บริการของห้องสมุด อาจารย์มีความสะดวกมาก ส่วนนักศึกษามีความสะดวกปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจารย์ไม่ค่อยได้เข้าใช้ห้องสมุด และเนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ จึงรู้สึกว่าจะสะดวก ในเรื่องความสะดวกของห้องสมุด อาจารย์เห็นว่าสะดวกปานกลาง นักศึกษาเห็นว่ามีความสะดวกมาก ส่วนในเรื่องความสะดวกของห้องน้ำก็เช่นเดียวกัน อาจารย์มีความเห็นว่าสะดวกน้อย ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้ เป็นเพราะว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสใช้ห้องสมุดที่คิดว่าในแห่งอื่น ๆ จึงไม่เกิดความรู้สึกเปรียบเทียบ คิดว่าเท่าที่เป็นอยู่เหมาะสมแล้ว ซึ่งในเรื่องสภาพทั่วไปของห้องสมุดนี้ จากงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องจะพบว่าห้องสมุดสถาบันอื่นจะพบปัญหาทางด้านสถานที่คับแคบเป็นส่วนใหญ่

4. เกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์ จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ ซึ่งก็ตรงกับภาษาที่นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบอ่าน โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากเข้าใจได้ง่าย และมีอยู่เพียงคณะเดียวเท่านั้นที่อ่านภาษาฝรั่งเศสคือ คณะมนุษยศาสตร์ เพราะฉะนั้นหนังสือภาษาฝรั่งเศสจึงมีไม่มาก เมื่อเทียบกับจำนวนหนังสือภาษาไทยและต่างประเทศ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของวัลลภา นงโพธิ์ เรื่องการสำรวจการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ ซึ่งพบว่านักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ ก็ชอบอ่านหนังสือภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ ปรากฏว่าอาจารย์และนักศึกษามีความเห็น ว่า หนังสือในท้องสมุคตรงกับความต้องการของผู้ใช้น้อย ซึ่งก็พ้องกับความเห็นที่ว่าอาจารย์และนักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือเข้าท้องสมุคน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์และนักศึกษาคาดการติดต่อกับในการแจ้งรายชื่อหนังสือที่ต้องการให้แก่บรรณารักษ์ทราบ

เป็นที่น่าสังเกตว่าวิธีที่อาจารย์และนักศึกษานำหนังสือที่ต้องการก็คือ คุยจากบัตรรายการและเลือกหนังสืออ่านด้วยตนเอง โดยดูจากหัวข้อเรื่องที่ต้องการตามลำดับ แสดงว่าอาจารย์และนักศึกษารู้จักค้นหาหนังสือได้ถูกวิธี ดังนั้นงานของแผนกจัดหมู่และบัตรรายการ จึงควร จะทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าการบังคับให้นักศึกษาเรียนวิชาการใช้ท้องสมุค เป็นสิ่งที่มีประโยชน์นำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างดี ซึ่งต่างจากนักศึกษาสถาบันอื่นซึ่งใช้บัตรรายการไม่เป็นหรือไม่มีบัตรรายการใช้เป็นต้น ดังปรากฏอยู่ในงานวิจัยของ พวาทันฑ์เมฆา เรื่องปัญหาและความต้องการในการรับบริการท้องสมุคของอาจารย์และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูงปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศปีการศึกษา 2512 และงานวิจัยของ เรณูสำเร็จ เรื่องบริการที่นักศึกษาพยาบาลต้องการจากท้องสมุคโรงเรียนพยาบาลกองทัพบก ฉะนั้นนักศึกษาจึงได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้มีการสอนวิธีใช้ท้องสมุคในปี 1 หรือเทอมแรก ๆ ดังปรากฏอยู่ในงานวิจัยของ สมจิตต์ ปิยธรรม เรื่อง นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับหอสมุดกลาง งานวิจัยของสุภาพ นิลไพรัช เรื่องการสำรวจการใช้ท้องสมุคคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ปีพ.ศ. 2506 - 2510 และงานวิจัยของศรีจงกลวัฒน์กิจ เรื่องความต้องการใช้ท้องสมุคของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ เป็นต้น

5. ในค่านระเบียนกฎเกณฑ์ของท้องสมุค จากการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการเหมาะสมของกฎเกณฑ์และระเบียบของท้องสมุคมีความเหมาะสมปานกลาง แต่ได้เสนอแนะให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด กำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนตลอดจนขยายเวลายืมและลดค่าปรับลง ซึ่งผลจากการวิจัยและข้อเท็จจริงจากการสำรวจ อาจกล่าวได้ว่า อาจารย์และนักศึกษามีพอใจระเบียบและกฎเกณฑ์ของท้องสมุค แต่ยังไม่พอใจวิธีใช้ระเบียบและกฎเกณฑ์เหล่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ท้องสมุคส่วนใหญ่เป็นผู้

ที่ปฏิบัติตามกฎ และไม่ต้องการ เห็นผู้ใช้คนอื่นๆฝ่าฝืนกฎเกณฑ์อยู่ต่อไป

6. จากการสำรวจเรื่อง "การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง" ในครั้งนี้ปรากฏว่าอาจารย์มีความเห็นว่าห้องสมุดเหมาะสมในการที่จะเป็นสถานที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ทั้งนี้ เนื่องจากนักศึกษามีความถี่ในการใช้มากกว่าอาจารย์คือ มากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งแสดงว่านักศึกษาได้เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุด ซึ่งต่างจากงานวิจัยของสมจิตต์ ปิยธรรม เรื่องนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับหอสมุดกลาง พบว่านิสิตปีที่ 4 เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และงานวิจัยของ วัลลภา นงค์ โภธิ เรื่องการสำรวจการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ พ.ศ. 2515 พบว่านักศึกษามีเวลาเข้าห้องสมุดน้อย จากการสำรวจแรงจูงใจที่ทำให้นักศึกษามาใช้ห้องสมุดก็เนื่องจากต้องการใช้หนังสือ และสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าห้องสมุดได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้คือ เป็นศูนย์กลางวัสดุอุปกรณ์การศึกษา การค้นคว้าและวิจัยของมหาวิทยาลัย³ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ สุภาพ นิลไพรัช เรื่องการสำรวจการใช้ห้องสมุดคณะแพทย์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พ.ศ. 2500 - 2510 พบว่าห้องสมุดได้ปฏิบัติหน้าที่ที่สมกับความมุ่งหมายที่วางไว้ได้คือพอสมควร และงานวิจัยของศรีจางกล วัฒนกิจ เรื่องความต้องการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ พบว่าห้องสมุดได้ปฏิบัติหน้าที่ที่สมตามความมุ่งหมายที่วางไว้เช่นเดียวกัน

7. จากการสำรวจสภาพการมาใช้ห้องสมุด พบว่าอาจารย์เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่านักศึกษา คือ เข้าใช้ห้องสมุดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ส่วนนักศึกษาเข้าใช้มากกว่า

³"โครงการจัดตั้งสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง," (อัครสำเนา),
หน้า 2.

สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทั้ง ๆ ที่มีระยะเวลาว่างในการเข้าใช้ห้องสมุดเหมือนกันคือ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจารย์โดยเฉลี่ยจะให้เหตุผลที่สอดคล้องตอกันว่า เนื่องจากห้องสมุดไม่มีหนังสือที่ตรงการใช้ และมีนักศึกษาไปใช้มากไม่สะดวกในการใช้ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์โดยเฉลี่ยมีจุดประสงค์ในการอ่านก็เพื่อค้นคว้าในการเขียนตำรา เพราะฉะนั้นจึงต้องการใช้หนังสือที่ส่งเสริมอาชีพของตนเอง โดยเฉพาะหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศาสตร์ และมีความเห็นว่าหนังสือวิชาการเป็นสิ่งพิมพ์ที่ให้ประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด จึงเลือกอ่านภาษาอังกฤษ โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากไม่มีหนังสือภาษาไทย และเนื่องจากตำราที่คิส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ

8. กิจกรรมบางอย่างที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดทำขึ้นนั้น อยู่ในชั้นทดลอง ยังไม่ได้จัดทำอย่างจริงจัง เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่สามารถ และสถานที่เป็นส่วน โดยเฉพาะ เช่นบริการจัดฉายภาพยนตร์เพื่อการบันเทิงและสารคดีเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ ภาพยนตร์ประกอบการสอน และการจัดนิทรรศการ การสำรวจความพอใจและความต้องการในเรื่องกิจกรรมที่ทางห้องสมุดจัด ก็เพื่อจะได้ทราบว่ากิจกรรมที่ทางห้องสมุดจัดทำอยู่ในปัจจุบัน ผู้ใช้มีความพอใจและมีความต้องการให้จัดทำอยู่ต่อไป พร้อมทั้งทราบถึงความต้องการของผู้ใช้ที่จะให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมบางอย่างซึ่งยังไม่มีขึ้น จากการวิจัยพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความพอใจอยู่ในระดับน้อยและปานกลางในเรื่องการจัดฉายภาพยนตร์ และการจัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้ใช้ทั้ง 2 ประเภทได้ขอเสนอแนะว่าควรจะมีสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมเหล่านี้โดยเฉพาะ ควรจะประชาสัมพันธ์ให้ผู้ทราบโดยแพร่หลาย และควรจะทำเป็นประจำโดยสม่ำเสมอ

ส่วนความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น อยู่ในระดับมากและปานกลาง ทั้งนี้ อาจหมายความว่ากิจกรรมที่ผู้ใช้ต้องการให้จัดขึ้นมากนั้น ทางห้องสมุดได้จัดให้บริการอยู่แล้ว แต่ผู้ใช้ต้องการให้จัดเพิ่มมากขึ้นอีก หรือมีความต้องการให้จัดมากอยู่เสมอ หรืออีกนัยหนึ่งห้องสมุดอาจจะไม่ได้จัดกิจกรรมเหล่านั้น ผู้ใช้จึงมีความต้องการให้จัดขึ้นมา

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า อาจารย์และนักศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมมากขึ้น คือ ฉายภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ และจัดอภิปรายทางวิชาการ นอกจากนี้อาจารย์โดยเฉลี่ยยังมีความต้องการให้จัดฉายภาพยนตร์ประกอบการสอนมากอีกด้วย เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้เป็นบริการที่ผู้ใช้จะได้รับประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ มีคุณค่าควรที่จะจัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ก่อนจะจัดบริการและกิจกรรมในด้านอื่น ๆ สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ อาจารย์มีความต้องการปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความต้องการมาก คือการจัดฉายภาพยนตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ การจัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพราะในอนาคตนักศึกษาจะต้องออกไปประกอบอาชีพ จึงมีความสนใจความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ และนักศึกษาโดยเฉลี่ยเข้าใช้ห้องสมุดกันมากจึงต้องการชมนิทรรศการในบางโอกาสเพื่อเพิ่มพูนความรู้นอกเหนือจากการอ่านในหนังสือ และอาจารย์โดยเฉลี่ยให้ความสนใจในการจัดอภิปรายในโอกาสที่เหมาะสมมาก ซึ่งก็อาจเป็นสิ่งจูงใจให้อาจารย์มาเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น ถ้าหากได้จัดกิจกรรมดังกล่าวขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้บริการอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และจำเป็นต้องปรับปรุงการดำเนินงาน และการให้บริการในทุก ๆ ด้านเพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่ดังนี้

1. สภาพการเข้าใช้ห้องสมุด จากผลการวิจัยพบว่าเหตุผลที่เข้ามาใช้ห้องสมุดและจุดประสงค์ในการอ่านของอาจารย์และนักศึกษาจำนวนสูงสุดของทุกคณะต่างกันคือ อาจารย์เข้ามาใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัยและจุดประสงค์เพื่อค้นคว้าในการเขียนตำราเรียน แต่นักศึกษาเข้ามาใช้เพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด และด้วยจุดประสงค์เพื่อหาความรู้ทั่วไป ดังนั้นห้องสมุดควรจัดดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทั้ง 2 กลุ่มนี้ สำหรับอาจารย์ซึ่งต้องใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าวิจัยและเขียนตำราเป็นส่วนใหญ่ ห้องสมุดควรจัดหาสิ่งพิมพ์ชั้นสูง และจัดสถานศึกษา

เกี่ยวข้องกับอาจารย์ เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการค้นคว้าวิจัยโดยเฉพาะ และอาจจะเป็นการช่วยแก้ไขปัญหที่อาจารย์ประสบในการไม่เข้าใช้ห้องสมุด เพราะมีนักศึกษาเข้ามาใช้มากไป ในกรณีที่ห้องสมุดได้จัดสถานที่ไว้สำหรับอาจารย์โดยเฉพาะแล้ว ก็ควรจะประชาสัมพันธ์ให้ทราบเพื่อที่อาจารย์จะได้เข้าใช้มากยิ่งขึ้น สำหรับนักศึกษาห้องสมุดก็ควรพยายามจัดหาสิ่งพิมพ์ทุกประเภทเพื่อให้บริการ ไม่ใช่แค่เฉพาะประเภทที่นักศึกษาค้นคว้าเท่านั้น แต่ควรจะให้ความรู้ความบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจแก่นักศึกษาคด้วย

2. ด้านอาคารสถานที่ จากการวิจัยพบว่าสภาพของห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ความกว้างของห้องสมุด การแบ่งสัดส่วนเนื้อที่ แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ เสียงรบกวน แต่ความต้องการในค่านครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะเก้าอี้และความต้องการในเรื่องห้องสำหรับจัดฉายภาพยนตร์มีอยู่ในระดับมาก จึงเห็นสมควรที่จะขยายขยายเนื้อที่ห้องสมุดให้กว้างขวางขึ้น เพื่อจัดที่นั่งและบริการเพิ่มขึ้น ส่วนในเรื่องความสะดวกของห้องสมุด และห้องน้ำก็ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อดึงดูดผู้ใช้ห้องสมุดมากขึ้น

3. เจ้าหน้าที่บุคคลากรและการปฏิบัติงาน จากการวิจัยพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความต้องการให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมบางอย่างมากขึ้น เช่น จัดนิทรรศการในโอกาสที่เหมาะสม จัดฉายภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ และจัดกิจกรรมที่ยังไม่เคยมีขึ้น คือจัดอภิปรายทางวิชาการ ตลอดจนปรับปรุงบริการของแผนกโสตฯ เพื่อให้ผู้ใช้รู้จักแพร่หลาย สิ่งเหล่านี้จะดำเนินการได้จำต้องอาศัยบุคคลากรที่มีความรู้และความสามารถโดยเฉพาะ ห้องสมุดจึงควรจัดหาบุคคลากรเพิ่มขึ้น และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่มีอยู่เดิมในเรื่องกิริยามารยาท และให้มีความเป็นกันเองมากขึ้น โดยเฉพาะกับนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษามีความเห็นว่าการเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีความเป็นกันเองน้อย

4. ระเบียบและกฎเกณฑ์ของห้องสมุด จากการวิจัยพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการเหมาะสมของกฎเกณฑ์และระเบียบของห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง แต่ได้เสนอแนะให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด ห้องสมุดจึงควรกำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน และประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน และควรแก้ไขกฎและระเบียบบางอย่างเพื่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างผู้ใช้ที่เป็นอาจารย์และนักศึกษา คือควรคิดเงิน

ค่าปรับหนังสือที่เกินกำหนดจากอาจารย์ เช่นเดียวกัน เนื่องจากอาจารย์โดยเฉลี่ยมีความเห็นในเรื่องนี้ว่าเหมาะสมปานกลางเท่านั้น

5. วัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด จากการวิจัยพบว่าอาจารย์และนักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าจำนวนโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดมีความพอเพียงน้อย และมีความเห็นว่าการจัดโต๊ะเก้าอี้แบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความทันสมัยของครุภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องสมุดมีความเหมาะสมปานกลาง ห้องสมุดจึงควรจัดหาโต๊ะเก้าอี้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับผู้ใช้งาน และปรับปรุงแบบของครุภัณฑ์บางอย่างให้ทันสมัยเพื่อดึงดูดผู้ใช้ หนังสือและสิ่งพิมพ์นั้นอาจารย์และนักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าจำนวนหนังสือของวารสารและหนังสือพิมพ์ที่ทางห้องสมุดจัดไว้ให้บริการมีความเหมาะสมน้อย ห้องสมุดจึงควรพิจารณาจัดซื้อสิ่งพิมพ์ทั้ง 3 ประเภทเพิ่มมากขึ้น และควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ โดยเฉพาะนักศึกษามีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดมากขึ้น เพราะจากการวิจัยปรากฏว่าอาจารย์โดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าหนังสือในห้องสมุดตรงกับความต้องการของผู้ใช้น้อย ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าตรงกับความต้องการของผู้ใช้ปานกลาง และควรจัดหาหนังสือทางค่านิชาการให้ครบทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะหมวดสังคมศาสตร์ และความรู้ทั่วไป เนื่องจากอาจารย์และนักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความต้องการใช้

6. กานบริการและกิจกรรม อาจารย์และนักศึกษาโดยเฉลี่ยมีความพอใจในบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดในระดับปานกลาง ยกเว้นการจัดบริการในด้านต่าง ๆ ที่ทางแผนกโสตฯ จัดไว้ให้แก่ผู้ใช้อาจารย์โดยเฉลี่ย มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อย ห้องสมุดจึงควรปรับปรุงบริการให้ดีขึ้น โดยเพิ่มบุคลากรและจัดหาสถานที่ให้เป็นสัดส่วนกว้างขวาง เพื่อจะไ้ขยายกิจกรรมและเผยแพร่บริการต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยอาศัยสื่อมวลชนภายในมหาวิทยาลัยทั้งการกระจายเสียง และลงข่าวในหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัยเป็นต้น จากการวิจัยพบว่าอาจารย์และนักศึกษามีความต้องการให้ห้องสมุดจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับมากและปานกลาง แต่ห้องสมุดยังไม่ได้จัดกิจกรรมบางอย่างครบถ้วน และกิจกรรมบางประเภทที่จัดขึ้นก็ยังไม่เป็นที่พอใจของผู้ใช้มากเท่าที่ควร ดังนั้นในการจัดกิจกรรมของห้องสมุดนั้น บรรณารักษ์ควรคำนึงถึงความ

เหมาะสมและความต้องการของผู้ใช้เป็นสิ่งสำคัญ ควรจัดกิจกรรมที่ผู้ใช้มีความต้องการมากขึ้นก่อน และหาทางปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมที่ผู้ใช้มีความพอใจน้อยหรือปานกลางให้ดียิ่งขึ้น

ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตครอบคลุมเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง คือมุ่งศึกษาถึงการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเท่านั้น โดยมีใ้กล่าวพาดพิงไปถึงห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งอื่นใด และมีใ้ค้นหาข้อมูลไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของห้องสมุดมหาวิทยาลัย เนื่องจากมุ่งศึกษาถึงการใช้บริการห้องสมุดของผู้ใช้ 2 ประเภทดังกล่าว ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรวิจัยถึงการใช้บริการห้องสมุดในระดับมหาวิทยาลัยแห่งอื่น ๆ โดยใ้มีขอบเขตที่กว้างขวางรวมถึงการจัดและดำเนินงานห้องสมุดใ้ให้บริการแก่ผู้ใช้ ควยวิธีสอบถามความคิดเห็นในการดำเนินงานห้องสมุดจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงห้องสมุดของแต่ละแห่ง ทั้งใ้คณาบุคลากรห้องสมุดและผู้ใ้ และใ้จะใ้ค้นารายละเอียดดังกล่าวมาใ้ในการศึกษาเปรียบเทียบ และปรับปรุงห้องสมุดในระดับใ้เดียวกันใ้เจริญรุดหน้าใ้ทัดเทียมกันใ้โอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย